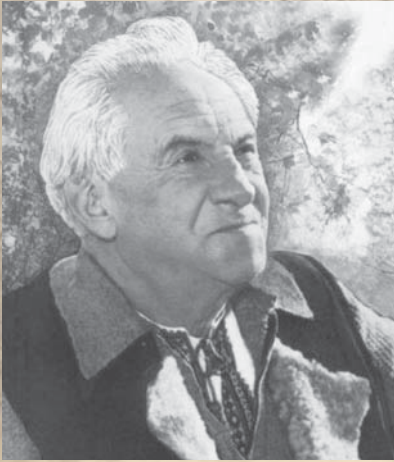

«Якщо маєш зробити людині щось добре, роби це негайно»

Творчістю Максима Рильського, 120-річчя від дня народження якого (народився 19 березня 1895 року) цими весняними днями широко відзначає громадськість, Данило Бакуменко захоплювався ще до війни, у студентські роки. Мого батька чарували простота вислову, конденсованість та афористичність думки видатного поета. Вірші Максима Рильського для початківця були взірцевою школою поетичного мислення. Про це він часто згадував у своїх листах і статтях. Перебуваючи на фронті в роки Другої світової, Данило Олександрович жадібно читав усі його твори, які тоді потрапляли до рук. 1943 року поет-початківець наважився написати листа в Башкирію, де тимчасово перебував в евакуації Максим Тадейович, і, на щастя, отримав від нього відповідь. Так почалося тривале листування з видатним письменником.

67

Листи Рильського нагадували молодому воїнові про чарівний світ лірики, вселяли надію на близьку перемогу, додавали віри у власний хист. Кожне слово Максима Тадейовича мало велике значення для поета-фронтовика. Це засвідчують його твори, зокрема й рядки з вірша 1943 року «М. Т. Рильському»:

*І гримів Дніпро валами знову,
І горіло небо над ланами.
А на ранок кожне Ваше слово
Підіймалося в атаку з нами.
І коли земля стікала кров'ю,
Чув я пісню Вашу непоборну.
Я тій пісні дякував з любов'ю,
І плекав у серці непокору.*

У серпні 1946 року Максим Тадейович поклопотався й допоміг Данилові Бакуменку приїхати з Далекого Сходу до Києва, на нараду молодих письменників-фронтовиків. Звісно, першим, кого хотів побачити батько, був Максим Рильський. Ішов до його квартири на вулиці Леніна, 68, тримаючи в руках звичайний учнівський зошит із віршами. Двері відчинила немолода жінка з добрим заклопотаним обличчям. Побачивши на порозі молодого офіцера, вона без розпитувань запросила його до господи. Максим Тадейович повів далекосхідного гостя до кабінету. Пригадуючи ту зустріч, батько розповідав: «Там, ніяковіючи, читаю свої поезії. Читаю й відчуваю, які вони слабенькі та незграбні. Коли прочитав «Сонце сходить», спинився, дивлюся, а Максим Тадейович замислився. І раптом сказав: «Так це ж здорово: «Серце й знать не хотіло втоми і вже стільки пройшло доріг». Молодець, з вас будуть люди».

Окрілений цими словами, батько вирушив на Далекий Схід у Спаськ-Дальній, на місце військової служби. Через деякий час отримав від Рильського теплого листа та його поетичну збірку з автографом.

Максим Тадейович писав: «Даниле, талант – це терпіння... Якщо вистачить його у Вас, бути Вам поетом». Ці мудрі слова видатного поета стали для батька життєвим дороговказом.

Після повернення 1953 року в Україну Данило Олександрович зблизька відчув до себе увагу Рильського. Під час багатьох зустрічей молодий поет глибоко пізнав його як добру мудру людину. Якось один із початківців запитав у Рильського, як він ставиться до творчості Тичини. Без тіні сумнівів Максим Тадейович назвав автора «Сонячних кларнетів» геніальним поетом. При цьому навів із пам'яті кілька його вражаючих рядків. Така об'єктивність і доброзичливість були прикладом для літературної юні. Рильський завжди знаходив для неї час, охоче ділився з початківцями творчим досвідом.

Двері квартири видатного поета завжди були відчинені для людей. Максим Тадейович любив збирати в своїй господі письменників, художників, композиторів. Для всіх то були веселі й дуже корисні зустрічі, під час яких точилися розмови на різноманітні теми.

Доброзичливість, простота й доброта Рильського зачаровували кожного. Максим Тадейович був чудовим співрозмовником. Глибоко ерудований у літературі, мистецтві, природознавстві, він умів зосередити бесіду на вузлових, принципових питаннях. Любив міркувати вголос, під час товариської вечері за столом часто вдавався до жартів і дотепів. Як згадував батько, умудрений нелегким життєвим досвідом поет був гармонійною людиною, любив музику й спів, милувався красою рідної природи, плекав сад і город. Навколишній світ Максим Тадейович сприймав крізь призму людських стосунків. Над усе цінував дружбу, людяність і доброту. Данило Олександрович назавжди запам'ятав мудрі слова Рильського: «Дружба – це не монета, яка стира-

ється з часом, а щось вічне, що з роками виблискує дедалі яскравіше».

Щирий душею, лагідний і добрий Максим Тадейович міг бути суворим і гнівним, коли йшлося про несправедливість, наклеп чи приниження особистості. Ненавидів халтуру, прискіпливо вичитував тексти. Великий мовознавець і словотворець, воістину геніальний перекладач. Це, зокрема, засвідчують масштабні твори світової літератури, які він зробив надбанням вітчизняного духовного простору: «Король Лір» Шекспіра, «Орлеанська Діва» Вольтера, «Пан Тадеуш» Міцкевича та «Євгеній Онегін» Пушкіна.

Свого часу батько занотував у щоденнику таке міркування уславленого поета: «Якщо маєш зробити людині щось добре, роби це негайно, не роздумуючи й не відкладаючи. Коли ж, бува, здумаєш учинити комусь зло, не поспішай, краще подумай як слід і все-таки зроби йому добре діло».

У ці березневі дні знову й знову перечитую листа № 352 від 5.08.1980 року з літературно-меморіального музею Максима Рильського:

«Добрий день, дорогий Даниле Олександровичу!

Сердечно дякуємо Вам за передані книжки, вірші та листи Максима Тадейовича – неоціненні реліквії, що збагатять фондову скарбницю музею поета. Ми сподіваємося, що Ви й надалі сприятимете нашій збиральницькій роботі.

Щиро запрошуємо завітати до господи М. Т. Рильського.

З повагою, директор музею Богдан Рильський».

Немає вже з нами Богдана Максимовича – сина видатного майстра слова. До музею запрошують молодші представники роду Рильських: внук Максим та численні правнуки.